

OPRAC. AGATA MODZOLEWSKA [MALARSTWO]

W wyniku działań restytucyjnych prowadzonych przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ciągu ponad 20 lat do zbiorów polskich przywrócone zostały różnorodne dzieła sztuki i zabytki. Ich wojenne losy, jak i okoliczności powrotu są niezwykle i fascynujące. Każdy z nich jest bezcenny, niezależnie od faktycznej wartości materialnej. MKiDN korzysta z szerokiego spektrum możliwości w zakresie odzyskiwania utraconych dóbr kultury. Profesjonalizacja i różnorodność prowadzonych działań, nawiązana w ostatnich latach ścisła współpraca z polską Policją i Prokuraturą oraz organami ścigania w innych krajach, tj. Interpol czy FBI, a także dzięki pomocy profesjonalnych kancelarii prawnych oraz placówek dyplomatycznych i konsularnych doprowadziły do odzyskania 370 utraconych w czasie II wojny światowej zabytków. Poza przypomnianymi w tym katalogu do zbiorów polskich powróciły m.in.: *Portret księcia pomorskiego Filipa I* Lucasa Cranacha mł., *Portret Karola Podlewskiego* Jana Matejki, *Odpoczynek w szałasie tatrzańskim* Wojciecha Gersona, *Chmury* Friedricha Reinholda, *Naganka na polowaniu w Nieświeżu* Juliana Fałata, *Czaty* Józefa Brandta, *Dziewczynka z kanarkiem* Leopolda Loefflera, *Popiersie mężczyzny w renesansowym stroju* Aleksandra Gierymskiego, *Portret młodego mężczyzny* Krzysztofa Lubienieckiego, *Św. Filip chrzci stugę królowej* Kandaki Johanna Seekatza, *Św. Iwo wspomaga biednych* Jacoba Jordaensa, *Via Cassia koło Rzymu* Oswalda Achenbacha oraz stolik do gry z Łazienek Królewskich i hełm od zbroi karaczenowej.

GIERYMSKI Aleksander (1850-1901)

Żydówka z pomarańczami, 1880-1881

Olej, płótno; 66 x 55 cm

Odnalazł się pod koniec 2010 r. w domu aukcyjnym pod Hamburgiem. Po trwających siedem miesięcy negocjacjach zawarto ugodę, na mocy której obraz wrócił do zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie także dzięki finansowemu wsparciu Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń S.A.

GUARDI Francesco (1712-1793)

Schody pałacowe

Olej, płótno; 32,8 x 25,8 cm

Obraz znajdował się w zbiorach Gallerii Państwowej w Stuttgarcie. Starania prowadzone przez Ministerstwo Kultury przy wsparciu Ministerstwa Spraw Zagranicznych doprowadziły do przekazania obrazu do zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie 31 marca 2014 r.

catalogue

The restitution activities undertaken by the Ministry of Culture and National Heritage over the past twenty years have resulted in diverse works of art and relics being returned to Polish collections. Their war history and the circumstances of their returns are extraordinary and fascinating. Every single one is priceless, regardless of their actual nominal value. The Ministry of Culture and National Heritage has used a broad range of methods to retrieve the cultural goods which had been lost. The professionalism and diversity of the activities carried out, the close cooperation between the Police and the Prosecutor's Office in Poland and law enforcement authorities in other countries, such as Interpol and the FBI, as well as the assistance of law firms and diplomatic and consular establishments have led to the retrieval of 370 relics which had been lost during the Second World War.

GIERYMSKI Aleksander (1850-1901)

A Jewess with Oranges, 1880-1881

Oil, canvas; 66x55 cm

This was found at the end of 2010 in an auction house near Hamburg. After 7 months of negotiations a settlement was reached, on the basis of which the painting was returned to the National Museum in Warsaw, with thanks also to financial support from Powszechny Zakład Ubezpieczeń S.A.

GUARDI Francesco (1712-1793)

Palace steps

Oil, canvas; 32.8x25.8 cm

The painting was found among the collections of the Staatsgalerie Stuttgart. The efforts of the Ministry of Culture and National Heritage, together with the support of the Ministry of Foreign Affairs, resulted in the painting being handed over to the National Museum in Warsaw on 31 March 2014.

METSU Gabriel (1629-1667)

Pracznica, poł. XVII w.
olej, deska; 23,9 x 21 cm

W 1993 r. obraz pojawił się na aukcji dzieł sztuki w Stanach Zjednoczonych. Odzyskany dzięki staraniom Biura Pełnomocnika Rządu do Spraw Polskiego Dziedzictwa Kulturalnego za Granicą i Konsulatu RP w Nowym Jorku przy pomocy sponsora Victora Markowicza. Obecnie w zbiorach Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie.

BILIŃSKA-BOHDANOWICZOWA Anna (1858-1893)

Murzynka, 1884

Olej, płótno; 63 x 48,5 cm

W 2011 r. obraz został wystawiony na licytację w berlińskim domu aukcyjnym.

Zaledwie trzymiesięczne negocjacje z ówczesnym właścicielem, prowadzone za pośrednictwem niemieckiej kancelarii prawnej, zakończyły się ugodą i powrotem obrazu do zbiorów Muzeum Narodowego w Warszawie. Koszty związane z odzyskaniem płótna pokryła Fundacja Kronenberga przy Citi Handlowy.

D'HONDECOETER Melchior (1636-1695)

Trofea myśliwskie (martwa natura z ptakami), XVII w.

Olej, płótno; 74,5 x 63,5 cm

W 2008 r. Muzeum Narodowe w Gdańsku otrzymało informację, że płótno *Trofea myśliwskie* d'Hondecoetera znajduje się na terenie Francji. W wyniku negocjacji prowadzonych przez MKiDN zawarto ugodę i obraz – także dzięki wsparciu finansowemu Marszałka Województwa Pomorskiego – w 2010 r. powrócił do Muzeum Narodowego w Gdańsku.

BATONI Pompeo Girolamo (1708-1787)

Apollo i dwie Muzy, ok. 1741

Olej, płótno; 122 x 90 cm

Odnaleziony w Rosji w zbiorach Pałacu w Pawłowsku. 28 października 1997 r. przekazany do zbiorów Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie.

METSU Gabriel (1629-1667)

The washerwoman, mid-17th c.

Oil on board, 23.9x21 cm

The painting was put up for auction in the United States in 1993. Recovered thanks to the Office of the Government Plenipotentiary for Polish Cultural Heritage Abroad and the Consulate General of the Republic of Poland in New York, and to financial support by Victor Markowicz. Currently part of the collections of the Royal Łazienki Museum in Warsaw.

BATONI Pompeo Girolamo (1708-1787)

Apollo and Two Muses, c. 1741

Oil, canvas; 122x90 cm

Found at the Pavlovsk Palace in Russia. It was returned to the Wilanów Palace Museum on 28 October 1997.

BILIŃSKA-BOHDANOWICZOWA Anna (1858-1893)

A Negress, 1884

Oil, canvas; 63x48.5 cm

The painting was put up for auction by an auction house in Berlin in 2011. Negotiations with the then owner of the auction house lasted a mere three months and were carried out by a German law firm. They arranged a settlement and the painting was returned to the National Museum in Warsaw. The costs connected with retrieving the

canvas were covered by the Kronenberg Foundation founded by Citi Handlowy.

D'HONDECOETER Melchior (1636-1695)

Hunting trophies (Still life with birds), 17th c.

Oil, canvas; 74.5x63.5 cm

In 2008, the National Museum in Gdańsk was notified that *Hunting trophies*, a canvas by d'Hondecoeter, was on the territory of France. Following negotiations by the Ministry of Culture and National Heritage, a settlement was reached as a result of which the canvas was returned to the National Museum in Gdańsk in 2010, also thanks to the financial support of the Marshal of the Pomerania Voivodeship.

OPRAC. AGATA MODZOLEWSKA
[RZEŹBA I RZEMIOSŁO]**HOUDON Jean A. (1741-1828)***Diana, 1777*

marmur biały; 63 x 45 x 37 cm

Popiersie zostało odnalezione w maju 2015 r. w wiedeńskim domu aukcyjnym. Odzyskane dzięki porozumieniu zawartemu z dotychczasowym posiadaczem dzieła we współpracy z Ambasadą RP w Wiedniu i Art Recovery Group. W grudniu 2015 r.

Diana została przekazana do zbiorów Łazienek Królewskich w Warszawie.

KABINET, XVIII W.

Warsztat chiński

60 x 46 cm

BIURKO CHIŃSKIE, XVIII W.

Warsztat francuski

Meble zostały odnalezione w Państwowych Zbiorach Sztuki w Dreźnie. Pod koniec 2014 r., niemieccy badacze nawiązali kontakt z Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie w celu zweryfikowania pochodzenia obu zabytków. Po wydaniu przez władze Landu Saksonii pozytywnej decyzji dot. zwrotu, możliwe było sprowadzenie mebli do Wilanowa, co nastąpiło 17 lutego 2016 r.

catalogue

HOUDON Jean A. (1741-1828)*Diana, 1777*

white marble; 63x45x37 cm

The bust was found in 2015 in an auction house in Vienna. It was retrieved thanks to an agreement between the then owner of the work, the Embassy of the Republic of Poland in Vienna and the Art Recovery Group. In December 2015, *Diana* was handed over to the Royal Łazienki Museum in Warsaw.

CABINET, 18TH C.

Chinese workshop

60x46 cm

CHINESE DESK, 18TH C.

French workshop

Both pieces of furniture were found in the State Art Collections in Dresden. At the end of 2014 German researchers contacted the Museum of King Jan III's Palace at Wilanów in order to verify the objects' provenance. Once the authorities in the Free State of Saxony issued a favourable decision concerning the return, it was possible to move the furniture to Wilanów, which was done on 17 February 2016.

KRZYŻ PROCESYJNY, XII/XIII W.

Limoges

Miedź złocona, emalia; 47,5 x 29 cm

Krzyż został znaleziony w 2004 r. na śmietniku przez mieszkankę Zell am See w Austrii. W 2007 r. przekazano go w depozyt Gotik und Bergbaumuseum w miejscowości Leogang, gdzie pozostał do czasu wyjaśnienia sprawy. W 2008 r. zabytek został zwrócony Fundacji XX Czartoryskich.

SERMONE SCRIPTI

Manuskrypt, I poł. XV w.

oprawa z desek obciążniętych skórą; 30 x 22 cm, 212 stron

Manuskrypt został zidentyfikowany w katalogu elektronicznym zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Dreźnie przez pracownika Uniwersytetu

Warszawskiego. Przygotowany wniosek restytucyjny przez MKiDN został rozpatrzony pozytywnie i manuskrypt został przekazany 18 listopada 2014 r. do zbiorów Biblioteki Narodowej w Warszawie.

KOLEKCJA POZAEUROPEJSKICH EKSPONATÓW ETNOGRAFICZNYCH, LATA 30 XX W.

Afryka, Ameryka Południowa

przedmioty sztuki (rzeźby i maski), elementy uzbrojenia, wyroby ze skóry, przedmioty codziennego użytku, stroje, broń, pojemniki i plecionki z rafii, naczynia ceramiczne i tytkowe, instrumenty muzyczne.

W 2011 r. została ujawniona polska proveniencja zabytków znajdujących się w kolekcji Uniwersytetu Georga Augusta w Getyndze. Rozpoczęto wówczas gromadzenie dokumentacji restytucyjnej. Uczelnia oraz niemieckie Ministerstwo Spraw Zagranicznych odniosło się przychylnie do wniosku strony polskiej i 13 czerwca 2016 r. kolekcja została przekazana do Muzeum Archeologicznego i Etnograficznego w Łodzi.

PROCESSIONAL CROSS, 12TH/13TH C.

Limoges

Gilded copper, enamel; 47.5x29 cm

The cross was found in 2004 in the trash by an inhabitant of Zeel am See in Austria. In 2007 it was passed on as a deposit to the Mining and Gothic Museum in Leogang where it was stored until the matter was clarified. In 2008 it was returned to the Czartoryski Princes' Foundation.

COLLECTION OF NON-EUROPEAN ETHNOGRAPHIC EXHIBITS, 1930S

Africa, South America

works of art (sculptures and masks), elements of armament, leather objects, everyday objects, costumes, armour, boxes and braids from Raffia palms, ceramic and calabash vessels, musical instruments

In 2011 the provenance of the relics in the collection of the George August University in Göttingen was revealed. Work then started on gathering the documents related to the restitution. The University and the German Ministry of Foreign Affairs treated the claim from Poland favourably, and

the collection was handed over to the Archaeological and Ethnographic Museum in Łódź on 13 June 2016.

SERMONE SCRIPTI

Manuscript, first half of the 15th c.

leather binding of boards; 30x22 cm, 212 pages

The manuscript was identified through an electronic catalogue of the Dresden University Library by an employee of the University of Warsaw.

The claim for restitution prepared by the Ministry of Culture and National Heritage was accepted, and the manuscript was handed over to the National Library in Warsaw on 18 November 2014.